

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 14. decembra 1933.

Štev. 143.

Zboljšanje uprave prva potreba

V zadnjem času se mnogo govori o nujni potrebi zakona o kartelih. Ker je tak zakon tudi že napovedan od oficialne strani, je verjetno, da ga tudi kmalu doživimo.

Čprav ne tajimo, da bi bil z ozirom na že prav močno udejstvovanje kartelov v Jugoslaviji zakon o kartelih nujno potreben, pa vendar dvomimo, da bi imel zakon tisti uspeh, ki ga mnogi od njega pričakujejo. Kajti tudi če bi bil ta zakon v vsakem pogledu dober, da bi bil v korist ne samo konzumu, temveč tudi produkciji, pa vendar nismo prepričani, da bi se tudi tako izvajal, kakor bi bila namera zakonodajalca. To pa vsled naše uprave, ki se je sicer v zadnjih letih prav znatno zboljšala, ki pa še vedno ni na tej višini, da bi mogli upati, da se bo vsak zakon tudi v resnici tako izvajal, kakor je bil mišljen in kakor se glase njegovi predpisi.

In pri kartelnem zakonu je tak strah že zlasti upravičen. Uprave kartelov delujejo skoraj redno z vzorno natančnostjo. Razpolagajo z vsemi potrebnimi podatki, znajo biti do skrajnosti molče in se pri tem opirajo le na ozek krog interesentov, ki imajo neposredno osebno korist, če se vsi dogovori s kartelom zvezanih podjetij izvajajo z vso natančnostjo. Velik del kartelnih dogovorov se vsled tega sploh ne more kontrolirati, a kar se more kontrolirati, se more navadno le delno in dostikrat le v obsegu, ki se zdi kartelom še dopusten. Zato je tudi bil boj proti kartelom le redkokdaj res uspešen, navadno pa so uspehi vseh protikartelnih zakonov le neznatni. Še manj uspeha pa so imeli zakoni, ki so kartele in truste direktno prepovedali, ker so karteli s svojim finim aparatom te prepovedi vedno z lahkoto obšli.

In če sedaj primerjamo organizacijo kartelov, ki se tem uspešneje uveljavlja, čim manj je o njej videti in slišati, z našo komplicirano in ne ravno v pospešenem tempu delujočo upravo, potem se gotovo ni čuditi, če bi se zgodilo to, da bi sicer imeli kartelni zakon, ki bi zahteval mnogo novih pisarij in tudi povzročil nekaj novih upravnih stroškov, a da bi v resnici vse ostalo lepo pri starem. Kajti zakon sam še ne pomaga. Treba tudi poskrbeti za to, da je kdo tu, ki skrbi, da se zakon pravilno in natančno uporablja. V naši upravi bi morali imeti ljudi, ki bi do podrobnosti poznali delovanje kartelov, ki bi bili enako sposobni, kakor so oni, ki vodijo kartele in ki bi se poleg tega še z vso dušo posvetili svojemu poslu. A poleg tega bi morali imeti ti ljudje še to možnost, da bi mogli prav tako brez vsakega birokratizma in neovirani od raznih zastarelih predpisov postopati tako hitro in odločno, kakor oni, ki vodijo kartele.

Pri nas je navada, da se ob vsaki priliki, ko se konstatira kakšna napaka ali kakšen nedostatek, takoj zahteva nov zakon ali nova uredba z zakonsko močjo. Od vsakega novega zakona pričakujemo potem čudež, da bo mahoma vse bolje, kar se pa seveda ne zgodi, ker zakon sam še ni vse. Če ostanejo vse razmere iste, če se ljudje nič ne spremenijo, če vlada v javnosti še naprej staro mrtvilo, potem tudi nov zakon ne more dosti pomagati. Nasprotno je navadno njegov učinek le negativen. Kajti neglede na to, da je dostikrat premalo jasno stiliziran, smo vsled te boleznice po novih zakonih dobili že takšno kopico zakonov, da se že dobro podkovani juristi komaj v njih spoznajo. In polagoma bo že potreben za vsako panogo zakonov poseben strokovnjak, pa še on ne bo vedel dati vedno jasnega odgovora. Tudi za zakone velja, da preveč dobrot ni dobro.

Bolj ko nove zakone, potrebujemo reformo uprave, ki bi morala biti zvezana s

poenostavljenjem uprave. Dobra uprava pa je v prvi vrsti odvisna od kvalitete uradništva in zato je treba gledati na to, da se pritegnejo najboljši in najspodobnejši ljudje v upravo. Kako pa se to doseže, ni nobena tajnost in ni treba o tem niti govoriti. Jasno je, da se uprava ne bo zboljšala, če bo uradnik slabo plačan ali

Pomembni zdravici obeh južnoslovan- skih kraljev

Na svečani večerji v starem kraljevskem dvorcu je pozdravil kralj Aleksander svoje visoke goste s prisrčno dobrodošlico ter naglasil, kako je visoki obisk navdal z iskreno radostjo ves jugoslovanski narod, ki je vedno gojil vero, da so izredne vrline duha in uma bolgarskega kralja v službi idej miru in dobrih odnosov med obema državama. Nato je nadaljeval:

»Globoko prepričan, da more samo politika miru in trajne konsolidacije razmer nuditi našima narodoma popolno jamstvo za dobro bodočnost, sem srečen, da vidim v Vašem Veličanstvu velikega pobornika teh dej in odličnega delavca za njihovo ostvartev... Prepričan, da pomeni ta visoki obisk pomemben dan v naših iskrenih prizadevanjih, s katerimi hočemo našima bratskima narodoma omogočiti srečno življenje miru in napreden razvoj, dvigam čašo v čast in zdravje V. Veličanstva, Nj. Vel. kraljice, Vašega vzv. doma z najprišernejšimi željami za svetlo bodočnost bolgarskega naroda.«

če se mu ne bo pustila nobena samostojnost v delu.

Zboljšanje uprave je prva nujnost in osnovni pogoj, da bodo imeli novi zakoni res pozitiven učinek. Ze celo pa velja to za kartelni zakon, ki bo brez dobre uprave le pomnožil število zakonov, ki so veljavni le na papirju.

Kralj Boris je v svojem odgovoru naglasil svojo zadovoljnost, da mu je bilo dano, da je obiskal našega kralja v njegovi prestolnici. Iz vsega srca deli s kraljem Aleksandrom radost sedanjega sestanka. Nato je nadaljeval:

»Jaz in bolgarski narod visoko cenimo blagodejna prizadevanja, ki jih Vaše Veličanstvo posveča idejam miru, sporazuma in dobrih odnosov med našimi narodi.

Globoko sem prežet prepričanja, da more politika miru in konsolidacije dobrih odnosov med nami omogočiti srečno bodočnost obeh narodov. Kot prepričan pobornik teh idej hočemo skupno z Vašim Veličanstvom storiti vse, da jih ostvarimo. Na ta način ustrezemo pravim željam in življenjskim potrebam naših dveh narodov in obenem dobro koristimo miru na Balkanu. Moj obisk bo, kakor se je Vaše Veličanstvo srečno izrazilo, važen dan v naših skupnih prizadevanjih, da omogočimo našima bratskima narodoma brezskrbno življenje in miren razvoj, ki ga v resnici zaslužita.«

Na naslov nekaterih tvornic

Preveč se je že razpaslo, da nekatere tvornice vrše tudi
trgoveške posle

Poleg nabavljajnih zadrug in konzumov so dobili trgovci v zadnjem času še novega neupravičenega konkurenta. So to tvornice, ki vrše tudi trgoveške posle in ki hočejo čisto izpodriniti trgovce. Upravičeno se zato trgovci proti temu postopanju nekaterih tvornic pritožujejo in ugleden trgovec nam piše med drugim o tej stvari to-le:

Časopisi dostikrat pozivljajo nas trgovce, da kupujemo le domače blago, to je blago od naših domačih tvornic. Ne bom se na tem mestu spuščal v to, s kakšno pravico se nekatere, v zadnjem času k nam priseljene tuje tvrdke sploh nazivajo kot domače tvrdke, temveč bi omenil le sledeče:

Od nas se zahteva, da kupujemo le domače blago. Ali kako naj to storimo, če nam pa tvornica, ki izdeluje to blago, svojega blaga sploh prodati neče ali le pod težkimi pogoji. Skoraj brez izjeme pa zahtevajo te tvornice tudi takojšnje plačilo, ali pa blaga sploh ne dajo. Znano je, da morajo češke tvornice po kliringu čakati 10 do 12 mesecev na svoje plačilo, ali kljub temu nam prodajajo svoje izdelke. Ti fabrikanti čisto pravilno kalkulirajo, da je pač boljše, če blago prodajo in čeprav dobi plačilo tudi šele po enem letu, kakor pa da mu blago obleži doma. Bolje je pač, da je njegova tvornica v obratu, kakor pa da stoji. Kar nam dovolijo tuje tvornice, tega nam pa domača ne dovoli. A zato naj predvsem kupujemo pri domači? Mnenja sem, da mora tudi domača nuditi iste ugodnosti ko tuja, ker drugače ne bo nikdar imelo uspeha geslo: kupujte le domače blago.

Nekatere naše tvornice pa sploh nečejo prodajati blaga domačim trgovcem, ker ustanovljajo povsod lastne prodajalne. Ne bom tu govoril, kako se ustanovljajo te prodajalne, ker je bilo to že enkrat podrobno opisano v jugoslovanskih listih. Vse te prodajalne so odkrita konkurenčna podjetja trgovcem in v zahvalo za to konkurenco naj sedaj trgovec še prodaja blago teh tvornic. Pa mu niti ni mogoče, ker

ne dobi blaga niti po oni ceni, po kateri ga v prodajalnah prodajajo tvornice.

Nekatere tvornice pa so šle še korak dalje in njih potniki so pričeli obiskovati tudi najmanjše trgovce in jim ponujati blago tvornice. A kar je najbolj kritike vredno je to, da ponujajo blago po istih cenah, po katerih ga nudijo grosistom, ali pa le za malenkost višje. Tako ubija domača tvornica vsako en gros trgovino. Ko pride potnik grosista na deželo, mu pove trgovec, da je kupil že blago direktno v tvornici, ker je bil že pri njem njen potnik. Tako pobere tvornica grosistu vse boljše odjemalce in mu pusti samo slabše. Zato se ni čuditi, če je v nekaj letih samo v Ljubljani opustilo obratovanje okoli 6 veletrgovin. Drugi pa že komaj životarijo in enako mislijo na to, da opuste vsako en gros trgovino.

Skoraj ne bo trgovcem preostalo nič drugega, kakor da si sami ustanove kakšno tvornico in da trgovci poskrbe, da ne bo Ljubljana edino slovensko mesto brez tekstilne tvornice, ker so jo v tem pogledu prehitela že najmanjša mesta.

Lepo je propagirati, da je treba kupovati le domače blago, toda tisti, ki izdelujejo to blago, morajo tudi poskrbeti, da ga trgovci morejo kupovati. Ne smejo zahtevati od njih težkih pogojev, kakor jih zahteva tuje podjetje v tujini, najmanj pa bi smeli sami ustvarjati konkurenco trgovcem. Tvorničar naj bo tvorničar in naj prepusti trgovcem trgovino. Le na takšni podlagi je mogoče razviti z uspehom propagando, da treba kupovati le domače blago.

Ker sem pa že pri tej propagandi, pa še odkrito besedo na naše cenjene dame. Tudi zanje mora veljati geslo: kupuj le domače blago pri domačem trgovcu. Toda naše dame in tudi razni narodnjaki se za to geslo zelo malo zmenijo in kupujejo vse le pri tujcu. Naj bo blago takšno ali takšno, samo da je tuje in od tujca, pa je vse dobro. Niti najmanj pa se te narodne dame ne ozirajo na to, ali govori oni, pri katerem kupujejo, naš ali tuj jezik. Je sko-

raj že tako, da smo domači trgovci dobri le takrat, kadar moramo dati blago na upanje ali če gre za kakšna darila za društva.

Naj se ne čudijo ti ljubitelji in ljubiteljice tujega blaga, če tudi mi domači trgovci izgubimo enkrat svojo dobro voljo in če ne bomo hoteli biti dobri le zato, da podpiramo društva ali pa dajemo blago na upanje.

Kupuj le domače blago, to geslo mora biti tudi v korist — trgovca.

Polom Osrednje zveze hrvatskih kmetovskih zadrug

Te dni je bila v Zagrebu izredna skupščina Osrednje zveze hrvatskih kmetovskih zadrug, ki naj bi sklenila za sanacijo zveze potrebne sklepe. Zveza je namreč na tem, da razglasi konkurz, ker so njene izgube naravnost ogromne. Kakor je povedal tajnik zveze Jagatič znašajo skupne izgube nad 16 milijonov Din in če odpiše zveza vse rezerve, če plačajo združniki 10 kratno jamstvo, če vnovič zveza vse svoje premoženje, ostane še vedno 8.863.213 Din izgube. Banska uprava pa ceni izgubo še znatno višje, namreč na 23.678.000, torej za več ko 7 in pol milijona višje. Nobenega dvoma ni, da je banski cenitvi dati prednost. Ta velikanska izguba je nastala kljub temu, da so oblasti na vse načine pospeševale zvezo. Tako je zveza dobavljala vojski živila, imela od teh dobav milijonski dobiček, a kljub temu ni plačala kmetom vseh živil in jim ostala dolžna na stotisoče in kljub temu zabredla v velikanske izgube.

Ker je jasno, da zveza teh velikanskih izgub sama ne more pokriti, bi morala napovedati konkurz, kar bi bilo za hrvatske kmete prava katastrofa. Zato je vlada naložila banski upravi, da skuša izvesti sanacijo zveze.

Tudi iz splošnih narodno gospodarskih razlogov je želeli, da se sanacija posreči, ker bi konkurz še bolj oslabil že itak majhno kapitalno silo hrvatskega kmeta. Toda pri tej priliki je treba naglasiti še drugo zahtevo, da se namreč poskrbi, da takšno gospodarenje pri zadrugah ne bo več mogoče. Zato bi bilo že od vsega početka gledati na to, da bi se člani vsake zadruge vedno zavedali, da pada vsaka izguba zadruge na nje same. Danes se pa s prevelikim favoriziranjem zadrug ustvarja med člani zadrug prepričanje, da je čisto vseeno kako gospodarijo, ker bo zaradi kmetovskih kroglic že v sili priskočila na pomoč vlada in banovina. Ti privilegiji zadrug so v mnogem vzrok, da velja v zadrugah vedno manj združni duh in da se polasča voditeljev pohlep po imetju, kakor ga ne poznajo niti najbolj izrazita kapitalistična podjetja.

Veliki polom zveze hrvatskih kmetovskih zadrug dokazuje, da treba sanirati ne le zvezo samo, temveč gledati tudi na to, da zaveje med združniki pravi združni duh, da se bodo ti zavedali, da je napredek mogoč le iz lastne moči, iz lastne poštvalnosti in delavnosti, ne pa da se bodo vedno zanašali le na pomoč od zunaj.

Dobro bi zato bilo, da bi se pri nas manj kar aprioristično hvalilo združništvo, zato pa bolj skrbelo, da zavlada v našem združništvu zopet pravi združni duh.

PRED USTANOVITVIJO LESNE CENTRALE

V ministru za gozdove in rudnike bo te dni konferenca zastopnikov ministrstva z zastopniki trgovinskega ministrstva, da se ustanovi centralna organizacija za izvoz lesa. Na tej konferenci se bo izdelal zakonski načrt, ki naj bi omogočil ustanovitev takšne organizacije. Podobne organizacije že obstoje v Rumuniji, Češkoslovaški, Avstriji in Poljski in je zato potrebno, da se ustanovi podobna organizacija tudi pri nas.

Naše nar. gospodarstva v 3. četrtletju

Poročilo guvernerja Narodne banke

Zunanja trgovina

V toku 3. četrtletja se je naša trgovinska bilanca še nadalje popravljala. Čeprav je bil avgust deficiten, vendar izkazuje trgovinska bilanca v 3. četrtletju **znatno aktivno v višini 73 milijonov dinarjev**. Izvozili smo 837.160 ton v vrednosti 853 milijonov, uvozili pa 224.396 ton v vrednosti 780 milijonov. Obseg zunanje trgovine znaša 1.638 milijonov Din in je za 17-3% večji ko v 3. četrtletju lani. Izvoz je večji za 28-8%, uvoz pa za 6-7%. Skupna aktiva trgovinske bilance v prvih devetih mesecih znašajo 212 Din (lani pa je bila trgovinska bilanca pasivna za 88 milij. Din). Ker se zadnje četrtletje v letu redno končuje s presežkom, moremo pričakovati, da se bo aktivnost naše trgovinske bilance še povečala.

Glavni izvojni predmeti v 3. četrtletju so bili: gradbeni les, ki smo ga izvozili za 153-5 milijonov Din (lani za 99), koruza za 142 milijonov (lani 1 milijon), surovi baker 71 milijonov (63 milij.), svinje 57 (75) milijonov, sveže sadje 37-5 (54) milijonov, jajca 31 (40) milijonov, kože 28 (14) milijonov, rude 28 (22) milijonov, sveže meso 27 (27) milijonov, perutnina 21 (22) milijonov itd.

Glavni uvojni predmeti pa so bili: bombaž in bombažno blago 192 (130) milijonov, železo in železni izdelki 75 (77) milijonov, volna in volneno blago 75 (57) milijonov, stroji, orodje in aparati 40 (37) milijonov, premog 36 (35) milijonov, svila in svileno blago 29 (20) milijonov, elektrotehnični predmeti 24 (26) milijonov, kava 19 (21) milijonov, oljnate rastline 19 (19) milijonov, kože 19 (13) milijonov Din itd.

Udeležba tujih držav na našem izvozu (v prvih devetih mesecih 1933) je bila ta: Italija s 23-3%, Avstrija s 23-13%, Nemčija s 14-09%, Češkoslovaška s 6-67%, Švica s 3-87%, Grčija s 3-71%, Madjarska s 3-60%, Belgija s 3-59%, Francija z 2-28%, Anglija z 1-67% itd.

Glavne države, iz katerih smo uvozili, so bile: Italija 15-88%, Avstrija 15-71%, Nemčija 13-07%, Češkoslovaška 12-34%, Združene države Sev. Amerike 5-16%, Madjarska 4-17%, Francija 3-83%, Britanska Indija 2-96%, Rumunija 2-65% itd.

V oči pada velik izvoz koruze, nadalje gradbenega lesa, bakra in drugih rud, a tudi izvoz kož, goveje živine, konj, konoplje, lesenih izdelkov, drobnice, železniških pragov je bil večji ko v 3. četrtletju lanskega leta. Na drugi strani pa v 3. četrtletju nismo izvozili tobaka, pšenice pa le v neznatni meri.

Pri **uvozu** je treba zlasti poudariti uvoz bombaža in bombažnega blaga. Prav tako je bilo več uvožene svile in svilenege blaga, strojev, orodja in aparatov, kož, prevoznih sredstev, kakor lani v istem času.

V primeru z drugimi državami je ta razvoj naše zunanje trgovine zelo ugoden. Dočim se je pri večini držav obseg zunanje trgovine še nadalje krčil (čeprav v mnogo manjši meri ko lansko leto), je v Jugoslaviji v dvigu in to za skoraj 5%.

V Angliji je padel obseg zunanje trgovine za 4-4%, v Franciji za 4-5%, v Švici za 5-3%, v Nizozemski za 10-3%, v Poljski za 10-4%, v Nemčiji za 12-2%, v Avstriji za 15%, v Češkoslovaški za 23-85%, v Bolgarski za 26% (v 8 mesecih).

Na Japonskem pa je obseg zunanje trgovine narasel za 42-2%, v Litvi za 35%, v Finski za 19-6% in v Madjarski za 3-4%.

Če pa se upošteva razvoj postavk v trgovinskih bilancah, potem se mora konstatirati **zboljšanje** pri Češkoslovaški, Madjarski, Jugoslaviji in Bolgarski, ki so imele lani (v prvih devetih mesecih) pasivno trgovinsko bilanco, letos pa imajo aktivno.

KMETIJSTVO

Po definitivnih podatkih kmetijskega ministristva je znašal žetveni doprinos v tisoč metrskih stotih:

	1933.	1932	1928-1932
na pšenici	26.286	14.545	23.452
na ječmenu	4.630	3.915	3.988
na rži	2.453	2.115	2.010
na ovsu	3.711	2.692	3.072

Kakor se vidi iz teh števil, je bila **žetev zelo ugodna** in znatno presega tako lanski, ko povprečni letni prinos zadnjih petih let. Prinos pšenice se je v primeru z lanskim celo povečal za 11-7 milijonov metrskih stotov ali za 80-7%. Prav tako je bila **ugodnejša žetev** tudi vseh drugih žit.

Po začasnih podatkih pa je dala žetev koruze v letu 1933. 36.556 metrskih stotov, leta 1932. 47.930 in povprečno v vsakem letu od 1928 do 1932. 34.855 tisoč metrskih stotov. Letos je bilo torej za 11-37 milijonov metrskih stotov ali za 23-7% koruze manj ko lani, vendar pa za 1-7 milijonov stotov ali za 4-9% več ko povprečno v letih 1928. do 1932.

Posejane površine je bilo v letih (vse v tisoč hektarjih):

	1933.	1932.	1933.
			(več zasejano)
pšenice	2.127	2.125	2
rži	259	250	9
ječmena	436	422	14
ovsa	379	343	36
koruze	2.617	2.625	8 (manj)

Na hektar je znašal donos pšenice letos 12-64 metrskih stotov, lani 7-46, na rži 9-57 (lani 8-71), na ječmenu 10-80 (lani 9-62), pri ovsu 9-86 (8-22) in pri koruzi 14 (19) metrskih stotov.

V avgustu je bilo večinoma toplo in suho vreme, ki je precej neugodno vplivalo na posevke in delno tudi otežkočalo glavna sezonska dela. V septembru pa se je vreme popravilo (razen v Savski, Zetski in Vrbaski banovini), kjer so se vsled tega dela zakasnila. Kljub neugodnemu vremenu pa so bila poljska dela v vsej državi v glavnem pravočasno končana. Vsled vlažnega vremena, ki je nastopilo v drugi polovici septembra, je zaostalo dozorevanje koruze in grozdja, vsled česar zaostaja letošnja trgatava za lansko tako po kvaliteti, ko po kvantiteti. Stanje sadja je v vsej državi zadovoljivo in kvaliteta je boljše od lanske. Stanje sladkorne repe je dobro. Stanje živine in prehrane je bilo v vsem 3. tromesečju v vsej državi ugodno.

Pri glavnih poljedelskih proizvodih so se cene v 3. četrtletju gibale tako-le: **Rastlinski proizvodi** so pokazovali pretežno ohlapno tendenco. Izjemo tvorijo le fižol in suhe češplje, katerih cena je skočila od 115, oziroma od 3-25 v juniju na 140, oziroma na 3-55 v septembru. Cena vina je ostala neizpremenjena na 0-95. Cene vseh drugih poljedelskih proizvodov so padle: pšenice (vovodinske) od 211-25 v juniju na 103-50 v septembru, koruze (posušene, sremske) od 71 na 64, ovsu od 90 na 53, ječmena od 88 na 62, sena od 55 na 27-50, pekmaza od 3-3 na 2-7 in konoplje od 9-15 na 8-25.

Cene živalskih proizvodov pa so imele čvrsto tendenco. Skočile so cene: težkih svinj od 7-25 v juniju na 7-75 v septembru, ove od 3-50 na 4-25, jaje od 41 na 55 in surovih govejih kož od 8 na 8-50. Nespremenjene so ostale cene slanine (8-50), volov I. vrste (4-25) in volov II. vrste (3-375). Padle so cene masti od 12 na 11-5, surovih jagnjetnih kož od 15 na 13-50, surovih jarežjih kož od 34-50 na 28 in zaklane živine od 15-50 na 14-50 dinarjev.

Cene.

Pri splošnem indeksu cen na veliko se vidi v toku 3. četrtletja zelo občuten padec. Ta padec pa ne pomeni znatnega izravnanja v nivoju cen na veliko, temveč je lokaliziran na rastlinske proizvode, ki so imeli v začetku leta slabo tendenco ter so pozneje vsled povečane ponudbe naglo padle na 58-1 v juliju in na 48-0 točk v septembru. Padec, ki je zabeležen pri industrijskih proizvodih, je v glavnem nastal vsled popuščenja cen onih proizvodov, ki so bile odvisne od cen poljedelskih proizvodov. Gibanje cen za živino in živalske proizvode je bilo v glavnem ugodno. Padec, ki je bil za te cene zabeležen v juliju, je bil le prehodnega značaja ter so bile cene v septembru nekoliko večje ko koncem predhodnega tromesečja. Pri mineralnih proizvodih ni bilo znatnih sprememb. Indeks izvoznih in uvoznih proizvodov izkazuje zmeren padec.

Skupni indeks na drobno izkazuje v Beogradu padec cen za 1-1 točke. Stabilnost cen poljedelskih proizvodov, ko tudi obleke, obutvi, kurjave in razsvetljave, ni dopustila, da se v splošnem indeksu pokaže znaten padec cen pri obrtno-industrijskih in kolonialnih proizvodih. Njihov padec pa je le viden v skupnem indeksu skupine, ki je padel od 75-3 na 72-8 točke.

Promet.

Vagonov je bilo natovorjenih v juliju 109.543, v avgustu 127.642 in v septembru 152.595, skupno v vsem tromesečju 389.780. V primeru s 3. četrtletjem l. 1932 se je število natovorjenih vagonov povečalo za 4-8%.

Tudi število ladij, ki so prišle v naša pristanišča se je v primeru z istim tromesečjem lani povečalo po številu za 4-4%, po tonaži pa za 18%. V vsem je prišlo v naša pristanišča 27.256 ladij s skupno 5.167.000 tonami. Od teh je bilo pod jugoslovaško zastavo 25.446 ladij (za 4-1% več ko v 3. četrtletju lani) s tonažo 4.089.000 ton (za 12% več); pod tujo zastavo pa je bilo 1.810 ladij (za 7-4% več) z 1.078.000 tonami (za 8-3% več).

Pri Državni rečni plovitvi je bilo doseženih v juliju 43.131.898 tonskih kilometrov, v avgustu 39.228.832 in v septembru 57.358.251, kar znaša skupno v vsem četrtletju 139.719.239 tonskih kilometrov, napram 58.914.998 v 3. četrtletju leta 1932. Promet se je torej prav izdatno povečal in sicer za 80.804.251 tonskih kilometrov ali za 137 odstotkov.

Konkurzi in prisilne poravnave.

Število konkurzov in prisilnih poravnav je v tem četrtletju znatno padlo. Konkurzov je bilo otvorenih v vsem 51, napram 254 v lanskem četrtletju, prisilnih poravnav izven konkurza pa 25 napram 285 v istem četrtletju lani. Treba pripomniti, da so bile v septembru prijavljene samo 3 prisilne poravnave, dočim jih je bilo v septembru 1932 81, v septembru 1931 pa 63.

Tudi število zahtevanih posredovalnih postopanj je padlo. Po skoku od 319 na 348 v 2. četrtletju, se je njih število v 3. četrtletju znižalo na 328.

Brezposelnost.

Število brezposelnih delavcev, prijavljenih na borzah dela, ki je znašalo koncem junija 14.492, je v prvih dveh mesecih tega četrtletja padlo in je doseglo v avgustu svoje najnižje stanje s številom 9.841. V septembru pa je že bilo brezposelnih 10.043. Povprečno število brezposelnih v tem tromesečju (10.351) pa je manjše od povprečnega števila v 2. četrtletju (16.426) in tudi ko v 3. četrtletju lani (10.955).

Gibanje števila zavarovanih delavcev daje v primeru s prejšnjim tromesečjem tudi ugodno sliko, ker se je njih število nekoliko povečalo. V avgustu je znašalo povprečno število 521.177, v septembru pa 538.826. Vendar pa se opaža v primeru z istim tromesečjem lani zmanjšanje števila zavarovanega delavstva, kar je v glavnem posledica manjše gradbene delavnosti.

Adria prašek je boljši

Dohodki naših železnic

V zadnjem času so dohodki naših železnic nekoliko narasli, dočim so od leta 1931 stalno padali, kakor kažejo te številke (vse v milijonih Din):

Potniški promet je dal l. 1930 713-9, l. 1931 663-1, l. 1932 546-7 in l. 1933 (do konca julija) 286-0 milijonov Din.

Prtljažni promet: l. 1930 30-1, l. 1931 24-6, l. 1932 19-7 in l. 1933 (do konca julija) 10-4.

Blagovni promet: l. 1930 1.827-2, l. 1931 1.555-6, l. 1932 1.328-6 in 1933 (do konca julija) 688-2.

Vsi dohodki: leta 1930 2.571-9, leta 1931 2.244-4, l. 1932 1.895-5 in l. 1933 (do konca julija) 984-7.

Dohodki so torej stalno in v prav znatni meri padali. V juliju l. 1933 pa se kaže **zboljšanje**, kakor se vidi iz teh številke: **Potniški promet**: v juliju 1932 51-4, v juliju 1933 49-4 (v juniju 1933 43-7).

Prtljažni promet: v juliju 1932 2-8, v juliju 1933 2-14 (v juniju 1933 2-07).

Blagovni promet: v juliju 1932 93-9, v juliju 1933 108-8 (v juniju 1933 104-9).

Vsi dohodki: v juliju 1932 148-2, v juliju 1933 160-5 milijonov Din.

Ni pa še gotovo, če so ti večji dohodki tudi že dokaz splošnega gospodarskega **zboljšanja**, ker so bile 2. julija nekatere tarife zvišane in so morda vsled tega narasli dohodki. Kakor pa priča število natovorjenih vagonov, se je tudi še v avgustu in septembru blagovni promet povečal in je torej upati, da je v železniškem prometu res nastopilo **zboljšanje**.

Adria prašek je boljši

OBCNI ZBORI

»**Arborc**, lesna trgovska in industrijska družba d. d. v Ljubljani ima izredni občni zbor v petek, dne 29. decembra ob 11. v sejni sobi Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani. Na dnevnem redu je predlog za znižanje delniške glavnice.

Posvetu

Obisk bolgarske kraljeve dvojice v Beogradu dobiva vsled svojega prisrčnega značaja vedno večji pomen, tako da je ministrski predsednik Sršić izjavil: »Kar sta hoteli obe vladi doseči z evolucijo, to je bilo sedaj v revolucionarnem tempu kar doseženo.«

Vsa Bolgarska se nad vse zanima za potek bivanja bolg. kraljeve dvojice v Beogradu. Zanimanje je tako živahno, da so takoj vsi srbski listi, ko pridejo v Sofijo, razprodani in da so morali na kioskih beograjske liste nalepiti. Bolgarski listi, ki skoraj brez izjeme in z navdušenjem poročajo o beograjskih dnevih, so morali svojo naklado podvojiti, tako se vse zanima za poročila iz Beograda.

Ves svetovni tisk živahno komentira obisk bolg. kraljeve dvojice v Beogradu ter naglašja njegov veliki pomen. »Journal« pravi, da daje vzhod lekcijo zapadu, »Temps« pravi, da dokazuje obisk, da sta oba naroda krenila na novo pot. Splošno piše ves tisk, da je obisk dokazal, da Balkan odpravlja nadzorstvo velesil.

Anton Svehla, bivši večkratni čl. ministrski predsednik in voditelj agrarne stranke, ki je najmočnejša čl. stranka, je umrl v torek v starosti 60 let. Svehla je bil eden najodličnejših čl. politikov, čegar zasluga je, da je našel tudi v najbolj kritičnih trenutkih notranje politike pravo rešitev. Užival je med vsemi čl. politikimi največji ugled in hoteli so ga tudi že izvoliti za predsednika republike, a je to on odklonil, ker je bil zvest Masaryku. Bil je tudi zvest prijatelj našega naroda. Slava njegovemu spomenu!

Ostre atake Italije in revizionističnih držav na Društvo narodov so imele to dobro posledico, da je končno tudi Paul Boncour sprevidel, da je napravil veliko napako, ko je pristal na ustanovitev pakta štirih, ki pač ni imel drugega namena, ko da pomaga razbiti Društvo narodov in mirovne pogodbe. Sedaj napovedujejo listi potovanje Boncourja v Prago, Varšavo, Bukarešto, Sofijo in druge vzhodne prestolnice, da doseže skupen blok vseh teh držav proti revizionističnim nakanam.

Titulescu je v svojem odgovoru na pozdrav slovaških delegacij odgovoril, da je Mala antanta, ki postaja vedno bolj trdna enota, proti reviziji mirovnih pogoib že zato, ker bi ta pomenila vojno.

Francoski veleposlanik Poncet je obiskal Hitlerja in mu sporočil, da francoska vlada ne more razpravljati o nemških predlogih o povečanju nemške vojske in spolnitvi njene oborožitve. Nadalje mu je sporočil, da bi bila mogoča pogajanja o reformi Društva narodov le na podlagi njegovih statotov. **Italijanski drž. podtajnik v zun. ministristvu Suvich** je prispel v Berlin, kjer je bil slovesno sprejet. Nemški listi pišejo, da je cilj njegovega prihoda najti nove oblike za sodelovanje držav, ker je Društvo narodov po izstopu Nemčije že mrtva zadeva.

Prva seja nemškega parlamenta je trajala le šest minut. Izvoljeno je bilo predsedstvo parlamenta, na kar je bil parlament odgoden do onega dne, ko bo Hitler napovedal svoj govor v parlamentu. Za predsednika je bil zopet izvoljen Göring.

Anarhistične revolucije v Španiji še ni konec in bo vlada poklicala iz Maroka tujsko legijo, da napravi z njo red, ker ni stalna vojska več zanesljiva in se je že več polkov uplo.

Generalna stavka, ki so jo na pritisk anarhistov in komunistov proglasili tudi socialisti, se ni obnesla in stavka le 15 odstotkov delavstva.

Grški zunanji minister Maksimos je demisioniral, ker se je čutil užaljenega vsled neke izjave Caltarisa.

Med Rooseveltom in farmarji je prišlo do sporazuma, ker je začela ameriška vlada iz raznih fondov izdatno podpirati farmarje. Tako je samo ena zvezna država prejela kot prvo pomoč za farmarje 63 milijonov dolarjev.

Knez Starhemberg je odšel v London na dopust, kjer ostane do spomladi. Njegovo potovanje tolmačijo kot dokaz popolnega razkola med krščanskimi socialisti in hajmverovci.

Denarstvo

STANJE NARODNE BANKE

Po zadnjem izkazu Narodne banke z dne 8. decembra se je njeno stanje po 30. novembru spremenilo tako-le (vse v milijonih Din):

Zlata in kovinska podloga se je povečala za 0.3 na 1.902.7. Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 6.7 na 50.59.

Vsota kovanega denarja v niklu in srebru se je povečala za 11.5 na 227.7.

Menična posojila so nazadovala za 12.8 na 1.843.2, lombardna pa za 0.9 na 307.2.

Bivši predjemi državi so se povečali za 0.35 na 1720.0.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 35.2 na 4.222.1, obveznosti na pokaz pa so narasle za 38.1 na 1143.1. Obveznosti z rokom so padle za 0.4 na 1.096.6.

Razne pasive so se povečale za 8.7 na 385.1.

Zlato in devizno kritje je nazadovalo od 35.47% na 35.46%, samo zlato pa od 33.47% na 33.45%.

Obrestna mera je še naprej ostala neizpremenjena.

BANKOVCI, KI PRIDEJO IZ PROMETA

Samo še do konca t. l. se bodo zamenjavali še predvojni srbski bankovci po 10, 20 in 50 Din, do 25. maja 1934 pa 1000 dinarski in 400 kronski s podpisom dr. M. Ninčiča.

Od 18. julija 1935 do 4. maja 1936 pa pridejo iz prometa še 5 dinarski in vsi desetdinarski.

5 dinarski so z datumom 18. 9. 1918, 10 dinarski pa so z 26. 5. 1926 in 1. 12. 1929.

Dne 4. maja 1936 zastarajo tudi prvi povojni tisočaki, ki so bili izdani 30. novembra 1920 in imajo podpis guvernerja Vajferta in člana uprave Marka Stojanovića. Ti bankovci so bili zaradi falzifikatov pretiskani z rozeto. Vsi ti tisočaki, z in brez rozete, izgube veljavo dne 4. maja 1936.

V prometu ostanejo še nadalje le ti bankovci: tisočaki, z datumom 1. december 1929, ki jih je izdala Narodna banka kraljevine Jugoslavije, stotaki z datumom 30. november 1920 in 1. december 1929 in predvojni stodinarski bankovci z dne 5. januarja 1905.

*

Kosovska kreditna banka v Prištini je prišla v konkurz.

Po zadnjem izkazu Češkoslovaške Narodne banke so se zgodile v 1. tednu decembra te spremembe (vse v milijonih Kč): zlata podloga je narasla za 0.17 na 1.707.6, devizna za 0.6 na 922.3, druga gotovina je padla za 13.0 na 140.4. Menična posojila so padla za 21.7 na 928.2, lombardna so se povečala za 82.8 na 493. Obtok bankovcev se je povečal za 231.5 na 5.937.0, zakonito kritje pa je padlo od 41 na 40.8%.

Portugalska narodna banka je znižala obrestno mero od 6 na 5.5%. — Obrestna mera naše Narodne banke je še vedno neizpremenjena.

Banca d'Italia je znižala eskontno obrestno mero od 3.5 na 3, lombardno pa od 4 na 3.5%.

Francosko notranje posojilo v višini 1475 milijonov frankov je bilo že prvi dan podpisano, nov dokaz o dobrih razmerah na francoskem denarnem trgu.

Vatikan je nakupil na londonskem trgu velike količine zlata. Papež bo dal v spomin na sveto leto nakovati zlatnikov za 166.000 funtov in veliko količino srebrnikov.

Nemška Državna banka izkazuje po stanju z dne 7. decembra: Obtok bankovcev se je znižal za 85 na 3456 milijonov mark. Zlata zaloga je padla za 7.6 na 397.8 milijonov, devizna pa se je dvignila za 2.6 na 5.8 milijonov. Kritje se je dvignilo od 11.5 na 11.7%.

Uvoz srebra v U. S. A. je znašal v prvih 10 mesecih t. l. 122.4 milijonov dolarjev, to je štirikrat toliko kakor v obeh prejšnjih letih.

Madjarski finančni minister zahteva, da se število bank zniža za eno tretjino, kar naj se doseže s fuzijami bank. Minister pravi, da so režijski stroški bank previsoki.

Amerškemu kongresu, ki se sestane v januarju, predloži vlada zakonski načrt o uvedbi državne kontrole nad vse ameriške borze. Vlada bo imela tudi pravico cenzure nad vsemi borznimi vestmi. Ni dvoma, da bo kongres ta predlog sprejel.

Pevi uspeh, ki pa ne zadostuje

Predlog finančnega odbora, da zadruga, ki delajo z nečlani, ne bodo več oproščene družbenega davka

V boju proti neupravičenim in krivičnim privilegijem nabavljalnih zadrug in konzumov so dosegli trgovci sedaj svoj prvi in pozitivni uspeh. Skupščini je namreč predložil finančni minister med drugimi predlogi tudi predlog, da niso zadruga več oproščene družbenega davka, če se jim le enkrat dokaže, da so prodajale tudi nečlanom. Kakor moramo z veseljem in zadovoljenjem pozdraviti ta predlog finančnega ministra, ker se je vsaj enkrat upoštevala ena najbolj važnih zahtev trgovstva, moramo vendar tudi takoj dostaviti, da ta predlog še ne zadostuje, ker je z njim odpravljen le en privilegij in še ta le deloma.

Zahteva trgovstva pa je slej ko prej, da je treba vse privilegije odpraviti, ker je nemoralno, da niso državljani v davčnem pogledu popolnoma izenačeni. Zlasti pa je nemoralno, če se dopušča, da privilegiji enih uničujejo existenco drugih, in privilegiji nabavljalnih zadrug in konzumov uničujejo danes existenco trgovcev. Zato trgovstvo ne more odnehati od svoje zahteve, da se odpravijo vsi davčni privilegiji in zato od te zahteve ne bo odstopilo, dokler ne bo v celoti izvedeno. Tu ni nobenega kompromisa, ker v evidentno krivičnih zadevah sploh ne more biti nobenega kompromisa, ali pa postane tisti, ki pristaja na kompromise, skriv krivice, ki se dopušča.

Tem manj pa morejo pristati trgovci na kompromis, če se bahajo na procesu proti poneverbam pri uradniški nabavljalni zadrugi člani teh zadrug, da razpolaga Savez nabavljalnih zadrug drž. nameščencev s kapitalom nad 120 milijonov Din. Tako bogati ustanovi, tako močnemu velekapitalističnemu podjetju dovoljevati še davčne privilegije res ni drugo, ko razmetavanje državnega denarja. Kajti če mora plačevati pridobnino vsak kramar, vsak branjevec, potem pač ne gre, da je oproščeno ekvivalentnega družbenega davka podjetje, ki ima nad 120 milijonov kapitala. Danes, ko je denar tako drag, je vsako kapitalno močno podjetje že zaradi tega toliko na boljšem od vsakega konkurenta, da se mu ni njegove konkurence niti najmanj bati. Kdor ima nad 120 milijonov kapitala, ta more tudi v sedanjih gospodarski krizi delati dobre kupčije in ta ne potrebuje nobene podpore, najmanj pa na škodo drugih davkoplačevalcev. Po predlogu finanč-

nega ministra pa bi užival tudi ta, tako bogati Savez še naprej davčno prostost, če le ne bi delal z nečlani.

Prav tako pa bi bile še naprej oproščene družbenega davka vse one druge zadruga, ki imajo velikanska premoženja in milijonske čiste dobičke na leto. Kaj smo v Jugoslaviji res tako bogati, da moremo dovoljevati takšnim milijonarjem davčno prostost? Predlog finančnega ministra zato ne zadostuje in ga je treba izpopolniti tako, da se sploh vsi davčni privilegiji nabavljalnih zadrug in konzumov odpravijo.

Samo pri enem vagonu pšenice plača n. pr. železniška nabavljalna zadruga 15.000 dinarjev manj, ko pa trgovec. Jasno je, da pri takšni razliki v stroških, ne more trgovec konkurirati z zadrugo niti če prodaja blago v izgubo. Po predlogu finančnega ministra pa bi ostala ta razlika tudi v bodoče nezmanjšana in čeprav bi dobavljala zadruga blago tudi nečlanom, ker ta razlika nastaja iz drugih privilegijev in ne vsled oprostitev od družbenega davka. Zato ne zadostuje, če nabavljalne zadruga in konzumi niso več oproščeni družbenega davka, temveč odpraviti je vse privilegije vsem zadrugam, ki niso po svojem poslovanju nič drugega ko navadne trgovine in gostilne.

Po tem, kar kdo dejansko je, ne pa po tem, kar kdo o sebi govori, je treba soditi tudi zadruga in konzume in to pravilo mora veljati tudi za davkarje. Samo poglejte po Ljubljani, Mariboru in drugih mestih zlasti razne papirnatne in knjigo-tržne prodajalne zadruga in navedite le en zunanji znak, po katerem se te prodajalne razlikujejo od drugih. Niti enega takega znaka ni in vendar so te prodajalne proste pridobnine, trgovci, njih konkurenti, morajo pa pridobnino plačevati. Ali je kdo, ki bi mogel to neenakost zagovarjati!

Veseli smo predloga finančnega ministra in pozdravljamo ga, ker vidimo v njem začetek, da se v resnici hoče davčno neenakost odpraviti. Toda dostaviti moramo, da ta predlog še ne zadostuje in da bomo boj nadaljevali, dokler vsi privilegiji nabavljalnih zadrug in konzumov ne padejo. In pravica zahteva, da padejo, zato bomo tudi s svojo zahtevo prodrli. Samo v dobro države bo, če prodremo čim prej!

Dobava-prodaja

Direkcija državnega rudnika Vrdnik sprejema do 21. decembra ponudbe o dobavi 200 kub. metrov hrastovega jamskega lesa; do 28. decembra pa o dobavi 30.000 krajnikov.

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. decembra ponudbe o dobavi elektromateriala in 400 kg mila.

Splošni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. decembra ponudbe o dobavi 22.000 pol konceptnega papirja.

Prometno-komercialni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. decembra ponudbe o dobavi 35 žimnic in 16 žimnatih podglavnikov.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 20. decembra ponudbe o dobavi 1200 kg terpentinovnega mila, 4000 kg koruznega zdroba, 1600 kg bučnega olja in 600 kg sirove kave.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 26. decembra ponudbe o dobavi 2100 jeklenih krtač in 100 katraniranih vrvi; do 28. decembra o dobavi 15 poljskih kovačnic, 100 signal. svetiljk, 50 zidnih svetiljk, 100 strojev za svetiljke, raznega lesa, sodov iz hrastovega lesa in bukovih držajev za motike ter o dobavi 250 kg bakrenih cevi; do 29. decembra o dobavi 1 zračnega kladiva, 50 rezervnih delov naprave za čiščenje kotlov, 10 kg alkohola, 80 kg špirta, 20 kg amonijaka, 220 kg žveplene kisline, 50 kg lužnega kamna, 20 kg glicerina, 30 kg vazelina, 40 kg konzistentne masti, 200 kg kalejevega karbida, 100 kubičnih metrov kisika, 100 kg smole, 15 kg katrana, 15 kg čebelnega voska, 5 kg grafita itd., 2400 kg šamotne opeke, 3000 kg šamota v prahu ter materiala iz kavčuka; do 2. januarja o dobavi železne pločevine, železa, žice, ka-

libriranih verig, medeninastih verig, medeninastih mrežic, jeklenih verig itd.; do 7. januarja o dobavi centrifugalne sesaljke, 2 medeninastih ventilov, 1 sesalne košare, železne pocinkane pločevine, 1000 kg cimenta itd.; do 9. januarja o dobavi ca 1000 kg vijakov z maticami, 40.000 železnih vijakov za les, 125 kg železnih zakovic in 50.000 železnih sodarskih zakovic; do 15. januarja pa o dobavi 30 kg cinkovega belila, 31 kg signalnega rdečila, 145 kg železnega minija, 75 kg svinčene minija, 520 kg raznih barv, 66 kg raznih lakov, 176 čopičev itd.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrohl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Seleburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Zunanja trgovina

ZA VEČJI IZVOZ VINA

Na iniciativo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine je bil ustanovljen posebni posvetovalni odbor strokovnjakov, ki bo gledal na to, da se poveča izvoz vina, likerjev in žganja. Za predsednika odbora je bil izvoljen Jovan Banić iz Smedereva, v odboru pa so: nar. poslanec Krejčić in Stanko Ožanić iz Splita. Tajnik je referent zavoda Dubravčić.

POLJSKI DUMPING V MANUFAKTURI

»Daily Express« poroča, da se v zadnjem času opaža na angleškem trgu velik dumping poljske manufakture. V londonskih predmestjih prodajajo Poljaki zimski plašč, par nogavic, obleko in klobuk za 21 šilingov (okoli 300 Din). Zimski plašč ponujajo Poljaki že za 7 šilingov, hlače za 1 šiling in 3 penije. Nizka cena poljskega blaga je posledica nizkih plač na Poljskem, ker dobiva poljski delavec kvečjem polovico te plače, ko angleški.

GRŠKO-TURŠKA TRGOVINSKA POGAJANJA

V Ankaru je prišla grška trgovinska delegacija, ki naj sklene novo trgovinsko pogodbo s Turčijo. Po vesteh iz Carigrada je uspešen potek pogajanja skoraj zagotovljen. Turški gospodarski ljudje so mnenja, da bi mogla Grčija podvojiti svoj izvoz v Turčijo in doseči 70 odstotkov uvoza turških proizvodov v Grčijo.

*

Praški vzorčni velesjem je bil popolnoma preorganiziran in je dobila država odločilen vpliv na njegovo vodstvo.

Avstrija je prepovedala uvoz svinj iz Rumunije.

Lesna izvozna centrala na Poljskem je dobila od skupine British Overseas Bank posojilo v višini 400.000 funtov.

Preveč je Italija propagirala žitno produkcijo in dosegla letos tako veliko žetev (81 milijonov stotov), da so cene padle za 15 odstotkov. Sedaj bo skušala vlada z drž. intervencijo dvigniti cene, kar bo seveda veljalo precej milijonov lir. Tudi italijanski izvoz trpi vsled prevelike agrarne avtarkije Italije. Preveč dobrot le ni dobro.

Irska je ponudila USA izvoz svojega wiskyja, v zameno pa bi kupovala v Ameriki žito.

Poljska paroplovna družba za čezoceanski promet je naročila dva 15.000 tonska parnika v Italiji.

Adria prašek je boljši

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 13. decembra objavlja med drugim: Uredbo o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov — Uredbo o zaščiti kreditnih zadrug in njihovih zvez — Uredbo o maksimiranju obresti — Uredbo o zmanjšanju režijskih stroškov denarnih zavodov pod zaščito — Uredbo o zmanjšanju režije gospodarskih podjetij — Navodila o preskrbovanju siromašnih kmetov in delavcev z lesom in o prodaji na drobno lesa iz državnih gozdov — Odločbo o podaljšanju ukinitve uvozne carine na prečiščeno žveplo in žveplov cvet — Odredbo o plačevanju banovinske takse na drž. lovske karte za lovec iz drugih banovin — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Vpisali sta se nastopni firmi:

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Zupan & Wand.

Obratni predmet: izvrševanje restavracijske in kavarniške obrti, nakup in prodaja vseh v to stroko spadajočih potrebščin.

Družbena oblika: Javna trgovska družba od 7. novembra 1933.

Družabniki: Zupan Rajko v Ljubljani, Reber 19, Wand Rudolf v Ljubljani, Gledališka ul. 12.

Za namestovanje upravičen: zastopstvo kolektivno po obeh družabnikih.

Okrožno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 17. novembra 1933.

Fi 633/33 — Rg A VII 127/1.

*

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Joco Žagar »Paketošped«, transportno in paketno podjetje, Ljubljana.

Obratni predmet: zbiranje in odpravljanje poštnih paketov kakor tudi prevoz vsega brzovoznega in sporovoznega blaga.

Imetnik: Joco Žagar, trgovec v Ljubljani, Ažbetova ul. 2.

Okrožno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 17. novembra 1933.

Fi 645/33 — Rg A VII 128/1.

*

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Ljudevit Marx, tovarna lakov, delniška družba.

Vpiše se prokurist Gerard Keller, tovarniški ravnatelj, Maria-Enzersdorf, Perlasse 282 pri Mödlingu.

Okrožno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 17. novembra 1933.

Fi 637/33 — Rg B II 181/13.

*

Sedež: Maribor.

Besedilo: Greinitz industrija železa d. d., Železarna Muta ob Dravi.

Izbrise se član upravnega odbora Karl G. Giger.

Okrožno kot trg. sodišče v Mariboru, odd. III., dne 23. novembra 1933.

Rg B II 32/12.

*

Sedež: Radenci.

Besedilo: Zdravilišče Slatina Radenci, Höhn in Co.

Izbrise se vsled smrti družabnica Wieltchnig Alojzija.

Ime dosedanje družabnice Höhn Vilme se spremeni v Höhn Vilmo omoženo Sarič.

Vstopil je kot novi javni družabnik dr. Sarič Ante, zdravnik v Radencih.

Pravico družbo zastopati in firmo podpisovati imata oba družabnika kolektivno.

Okrožno kot trg. sodišče v Mariboru, odd. III., dne 23. novembra 1933.

Firm Rg A I 207/21.

Izbrisale so se nastopne firme:

Sedež: Kostanjevica.
Besedilo: Pavčič Božidar.
Obratni predmet: trgovina z mešanim blagom.

Imetnik: Pavčič Božidar.
Zaradi opustitve izvrševanja trgovine v Kostanjevici po preselitvi v Ljubljano, Tyrševa c. 63.

Okrožno sodišče v Novem mestu, odd. II.,

dne 21. novembra 1933.

Fi 68/33 — Reg. A I 212/2.

*

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Ervin Mondecar, transportno in paketno podjetje »Paketošped«, podružnica Ljubljana.

Zbog opustitve obrata.

Okrožno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 17. novembra 1933.

Fi 595/33 — Rg A VII 37/3.

*

Sedež: Maribor.

Besedilo: Kunstek Pavel.

Obratni predmet: trgovina z galanterijskim blagom.

Zbog opusta obrta in trgovine.

Okrožno kot trg. sodišče v Mariboru, odd. III., dne 23. novembra 1933.

Rg A III 136/6.

*

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: »Nova Jugometalija« družba z o. z. za izdelovanje pločevinastih in kovinastih izdelkov.

Po končani likvidaciji.

Okrožno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 17. novembra 1933.

Fi 652/33 — Rg C III 140/9.

Konkurzi in poravnave

Uvedeno je poravnalno postopanje o imovini posestnika in kavarnarja Franceta Krapeža v Ljubljani. Poravnalni sodnik Avsec, poravnalni upravnik Elbin Bežek, tajnik Udruženja gostilničarskih podjetij. Narok za sklepanje poravnave dne 18. januarja ob 9. Rok za oglasitev do 12. januarja.

TAKSE NA REKLAME

Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal pojasnila, da so vse objave, plakati in reklamni letaki, če imajo po vsebini značaj stalne reklame, podvržene taksi po št. 8. 2. toč. taksne tarife. Za te reklame je treba plačati takso od 40 do 150 Din na leto. Za vse reklame, ki so izdelane iz trdega materiala in ki imajo stalen značaj, se plača ta taksa.

Štev. 14025/II.

Nabava.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 20. decembra t. l. ob 11. uri dobavo:

1.200 kg terpentinovnega mila,

4.000 kg koruznega zdroba,

1.600 kg bučnega olja,

600 kg sirove kave »Santos Primesc«.

Dobavni pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje,

dne 9. decembra 1933.

DOLŽNIKI NAJ BI PLAČEVALI DOLGOVE Z MENICAMI

Osrednji svet češkoslovaških trgovskih združenj je dal pobudo, da bi se uredilo plačevanje dolgov na Češkoslovaškem na ta način, da bi vsak trgovec, ki ne bi plačal blaga v 60 dneh, izstavil za dolžno vsoto menico. V tem primeru bi plačeval samo 6, mesto 9 do 12 odstotkov obresti. Obenem je predlagal svet vladi, da zniža pristojbine za menice, da bi se s tem povečala uporaba menic.

NOVE TAKSNE ZNAMKE

Finančni minister je odredil, da pridejo s 1. januarjem v promet nove taksne znamke v vrednosti po 10 Din. Stare znamke se bodo zamenjavale za nove do 31. marca.

JAVNA DRAŽBA

Na javni dražbi bo dne 16. t. m. prodanih 158 ovojev barhenta. Dražba bo v skladišču tvrdke »javna skladišča« v Ljubljani, Tyrševa c. 33.

Razno

Ker je članstvo »Vzajemne pomoči« padlo od 24.469 članov na 2.456 in je vsled tega postala sanacija nemogoča, je banska uprava zahtevala od uprave, da zaprosi pri sodišču za otvoritev konkurza vsled prezadolženosti.

Elektrarna Fala je imela lani 25-7 milijonov dinarjev kosmatega dobička in 37.200 Din izgube. Leta 1931, je imela 25-9 milijonov kosmatega dobička in 66.000 Din izgube.

»Elektrowerke«, A. G. Basel, ki je lastnica Fale, beograjske elektrarne »Snaga i svetlost« in še nekaterih drugih, je imela od 1. 1932/33 2-74 milijonov švic. frankov dohodkov od obresti in dividend in bo po odpisu nekaterih postavk in dotaciji rezervnih fondov izplačala 3% dividendo.

Na Češkoslovaškem so začeli vojaški krogi zahtevati, da se zgradi več obrambnih trdnjavskih pasov, kar je vsled podolgovate oblike državnega ozemlja nujno potrebno. Praga ni v središču Češkoslovaške, temveč je le 90 km oddaljena od severne meje, katero razdaljo morejo motorizirane čete premagati v enem dnevu.

Na praški borzi je bilo v preteklem tednu slabo razpoloženje. Češkoslovaški listi navajajo kot eden vzrokov tudi zopetno odložitev konference gospodarstvenike sveta Male antante. Ta odložitev pač dokazuje, da čl. agrarci še nočejo popustiti in da se zato čl. izvoz industrijskih izdelkov ne bo zboljšal.

Anarhisti so položili na neki most na progi Barcelona—Sevilla peklenski stroj, ki je eksplodiral v hipu, ko je vozil čez most potniški vlak. Eksplozija je vrgla vse vagone v reko, kjer so se vsi razbili. Skoraj vsi potniki so bili ubiti ali težko ranjeni. Ta zverinski atentat je vzbudil vihar ogorčenja po vsej Španiji.

Kot dokaz, kako velika je davčna obremenitev delniških družb v Franciji, navaja zveza družb, da je 120 francoskih del. družb s skupnim kapitalom 4 in pol milijarde frankov plačalo delničarjem 300 milijonov frankov dividend, državi pa 600 milijonov za davke.

3506 samomorov je bilo letos na Dunaju ali povprečno 10 na dan. Toliko samomorov še ni bilo nikdar na Dunaju.

Najdražje obleko na svetu ima gotovo maharadža iz Lahore. Njegova svečana obleka je tako posejana z dragulji, da je vredna skoraj eno milijardo dinarjev.

TRŽNA POROČILA

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejemu z dne 7. decembra t. l. je bilo pripeljanih 68 svinj; cene so bile te: mladi prašiči 3 do 4 mesece stari kom. Din 200—250; 5 do 7 mesecev stari 300—360; 8 do 10 mesecev stari 400—550; 1 leto stari 600—700; 1 kg žive teže Din 6—7; 1 kg mrtve teže Din 8-50—10. Prodanih je bilo 34 svinj.

Program ljubljanske radio postaje

Petek, dne 15. decembra: 11.00: Šolska ura: Posavje (J. Lapajne); 12.15: Reprod. koncert: Po dolinah in planinah — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, reprodukcija Schumannove karnevalske suite — 18.00: Prenos z Dunaja: Govor princa Eduarda Lichtensteina ob priliki slavlja jugoslov.-avstr. trgovske zbornice — 19.00: Sokolstvo (Br. Kranjc) — 19.30: Izleti za nedeljo (dr. R. Andrejka) — 20.00: Prenos iz Zagreba — 22.00: Čas, poročila — 22.20: Reproduc. baletna glasba.

Sobota, dne 16. decembra: 12.15: Reprod. koncert (za ples in poskok) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, »Zakaj veseli bi ne pelik (revija reproduc. veselih popevk) — 18.00: Reproduc. instrumentalni koncert: Berlinski drž. orkester igra — Stanje cest — 18.30: Zabavno predavanje (Stanko Bitežnik) — 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber) — 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.00: Prenos pevskega koncerta Strossmayerjeve župe iz Zagreba — 21.45: Čas, poročila — 22.05: Radio-jazz.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Četrtek, dne 14. dec.: **Kulturna prireditel v Črni mlaki**, Premiera. Izven. Petek, dne 15. dec. ob 15.: **Hamlet**. Di-jaška predstava. Globoko znižane cene. Izven.

Sobota, dne 16. dec.: **Turške kumare**. Izven. Globoko znižane cene od 5 do 15 Din.

Opera, začetek ob 20.

Četrtek, dne 14. dec.: **Traviata**. — Red Četrtek.

Petek, dne 15. dec.: **Zaprto**.

Sobota, dne 16. dec.: **»Stoji, stoji Ljubljanca«**. Besedilo operete je popolnoma revidirano, delo pa scenično popravljeno.

Prostovoljna javna dražba

pristnih orientalskih preprog z aristokratskega posestva se bo vršila dne 18. in 19. t. m. od 8.—12. in 14.—17. ure v prostorih JAVNIH SKLADIŠČ v Ljubljani, Tyrševa cesta 33.

Izdraženih bo 41 komadov raznih velikosti ter sledečih vrst: Bocchara, Ferachan, Täbris, Belutschistan, Afganistan, Schiras, Schirvan, molitvene preproge itd.

Tozadевна pojasnila daje špedicijska tvrdka »GROM«, Ljubljana, Kolodvorska ulica 41.

Naročajte „Trgovski list“!

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna ST-DEU LJUBLJANA DALMATINOVA 13

Brzojavni: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik: Josip Verlič

Ljubljana
Dunajska cesta 33
Ustanovljeno leta 1840

Črna postrežba. Zaloge spirita, raznega žganja in korjaka. Mineralne vode. Ceniki na razpolago

Trgovci! Naročajte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v „Trgovskem listu“!

Motvoz Grosuplje

domać slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani